

Go tski prezbiteri' z lepo obdelanimi oporniki zunaj. Okna baročna. Ladja gotovo tudi stara. Na sev. in jugu je prizidana po ena baročna kapela s polkupolo. Sprede' zvonik, ki je v pritličju 4oglat, od strehe cerkve naprej 8koten in ima 8kotno visoko piramidno streho. N' tranjsčina popolnoma baročna prezidana in novo obokana v 1. pol. 18. stol., ko je bila vsa slikana. Ohranjene so slike na vseh svodih.

V ladji v sredi okvir, skozi katerega se vidi nebo, kjer angelji nosijo na oblakih velik tempelj. Spoda' pa skrinja zaveze. Alegorija nebeškega in svetnega tempelja oz. Jeruzalema, je bržkone mišljeno.

Za orglami rojstvo in riavo v riavem sv. Katarina in sv. Barbara.

Nad stenami na nogi sovda na sev. strani doprsni blagoslavljajoči Jezus in 2 angelja s simboli Marije, ter štiri riavo v riavo slikane figure, alegorične figure s puščico, ščitom in tulom. David in še ena preroška figura ter sv. Peter.

Na juž. steni Marija. Alegorične figure s palmo, ščitom in nogo na zmaju. Aeron in še ena svetopisemska figura in sv. Pavel. 2 vazi in dva angelja z Marijinim imenom.

V prezbiteriju nad nizko okvirno balustrado nebes 2 angelja, eden s kadilnico drugi z lilijo ter sv. Trojica z Marijo v sredi. Na stenah naslikano stebrovje in balkoni. *V juž. Kapeli nad balustrado en relief in 3 male angelj z napisom nanasa =*

točim se na sv. Janeza Krst. ter dve v zelenkastem tonu Joannes est nomen eius i
Dirigite viam domini.

V sev. kapeli nad balustrado, ki je kupolasto zapognjena venec angeljev. 2 z
leni sliki nanašajoči se na sv. Janeza Nep.

Vel. oltar baročen, baldahim s stebri iz kamna in štuka, lepo delo.

Pod baldahimom Marija na zemeljski obli, spodaj angelji in 2 pavlinska(?) svet-
nika(moški in ženski) 4 večji kipi iz stare zaveze.

Juž. str. oltar iz 1. pol. 18. stol. z evangelisti in 2 druga svetnika. Lep slikan
antependij s cveticami in sv. Janezom Krst.

Sev. oltar s kipom sv. Florijana in sv. Antona iz 2. pol. 17. stol.

Lep orgelkastan iz 1. pol. 18. stol. Navnotako prižnica s kipi 4 evangelistov
angeljskimi kariatidami. Na strehi brezmadežna.

Slike na svodu iz 1. pol. 18. stol. dobro, a ne najboljše delo.

Stele, XLII, 25.7.1926, str. 17 - 19.

Zunanjščina razen zvonika pred zap. steno je gotska. Dolgi visoki prezbiterij
ima stopnjevane opornike s profiliranimi vdolbinami okrašene. Vidi se deloma
še prvotni kamnit podstrešni venec, vse okrog pritlični zokel. Prav tako pri
ladji, ki je samo malo širja od prezbiterija. Tudi v pritlični venci ladje je
deloma še ohranjen kamnit gotski. Zvonik prizidan v celi širini, prehaja v
nadstr. v osmerokot z močno šilasto streho.

Notranjščina barokozirana. Od gotike ohranjen samo zakristijski portal.
Oboki poslikani. Na stenah slikarija uničena. Ohranjena deloma arhitekturna
slikarija v prezbiteriju. V prezbiteriju na oboku Vnebovzetje M. R. - 20 sv. trojica, balustrada

zaključek sten navzgor.

V ladji odprto temensko polje, kjer so naslikani rajajoči angeli okrog rumenega poslopja. Hiša zlata - skrinja zaveze.

V grlu rumeno v rumeno slikane figure na jugu sv. Pavel, Melkizedek, Mojzes, pod njima orel s sliko M.B. do prs. Alegorija Fortitudinis.

Na zap. steni v sredi rojstvo, ob straneh Katarina in Barbara.

Na sev. steni : Alegoria s puščico v roki (sv. Jurij?, Salomon?) Davidin orel Jezus in Peter. Nad loki po dve alegoriji iz litanij.

Na oboku sev. kapele kupola z odprtim temenom (okroglim), kjer se prikazujejo angeli in M.B. z detetom, ki ji angeli kažejo križ. V loku nad korom zeleno v zeleno Beg v Egipt.

Na stropu juž. kapele balustrada z odprtim pogledom na nebo, kjer rajajo angeli z napisnim trakom.

Na zvoniku zunaj ostanki zanimive sgrafitne dekoracije.

Vel. oltar s staro Marijo iz zač. 17. stol. je stuk in marmor kombiniran z balдахimom na stebrih, 1. pol. 18. stol.

Odlično delo je prižnica s podobami evangelistov, angelov, konzol z volutami in kipom M.B. na strehi.

Oreglijska omara okr. 1730.

2 str. oltarja iz 17. stol.

Stele, CXIII, 14.10.1948, str. 77 - 78.

Cerkev je visoka, prostorna in polkrožno obokana.

Najstarejši del cerkve je tristrano zaključen prezbiterij, ki je zunaj obdan od opornikov. Prvotna gotška okna soprezidana in tudi prvotni gotški obok je odstranjen. Samo zakristija ima še stara vrata.

V ladji je dvoje niš - kapel. Ladja in njej prizidan zvonik sta poznejši dozidavi.

Notranjščina cerkve je al fresco poslikana iz sicer od 1.1711, o čemer govori napis na slavaloku. Na eni strani je grb Attemsvo in Wurmbrandov, na drugi pa napis: SINT HAE C HONORI SANCTAE DEIPARAE VIRGINI MARIAE.

Te freske, kot one v Olimlju izgledajo delo iste roke.

Cerkev ima troje oltarjev. Gl. oltar M.B. je ves iz marmorja. Na njem je Attemsov grb. Na oltarju sv. Florijana v desni kapeli je napis: Sebastian Marhart pinxit et ornavit 1704. V levi kapeli je oltar sv. Marka. Na kupolni strehi prižnice je letnica 1734.

Od treh zvonov je najstarejši najmanjši, ki je brez napisa. Srednji ima napis: Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis. Anno 1702, veliki Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis Anno 1757.

Vizit. poročilo iz l. 1617 (str. 481) iz katerega izvemo, da je bila c. za daljšo dobo zaprta

Vizit. poročilo iz l. 1651 (str. 482) 1654 (str. 482)

L. 1751 je dobila c. nove orgle, delo Franca Geheneka iz Celja.

L. 1845 dobila c. novo streho in je bila prečiščena.

L. 1868 nov ostenzorij

L. 1883 nanovo pozlačen oltar sv. Florijana

L. 1884 renoviran oltar sv. Marka.

Ign. Orožen: Das Dekanat Drachenburg, l. 1887, str. 480 - 484.

SLAKE PRI PODČETRtku

Filiala, posvečena MB na Pesku.

Pravilno orientirana cerkev stoji na griču v n.v. 240 m.

Viri in literatura: Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant VI. Dekanat Drachenburg, Maribor 1887.

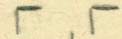
Cerkev sestavljajo: spodaj kvadraten, zgoraj oktogonalen zvonik, enako široka pravokotna ladja s prizidanimi, nižjima, 3/8 zaključenima kapelama, nekoliko pžji, toda enako visok 3/8 zaključen prezbitერი, kateremu je na jugu prizidana pritlična zakristija. Gradnja je kamenita, ometana. Strehe strešaste, opečne, škrljeve (severna polovica ladjine je opečna), zvonikov

je izredno visoka, lepa, škrljeva.

Zunanjščina: Je markantna in lepa. Zvonik je brez talnega zidca, toda s konkavnim spodaj paličastim fabionom. Kvadratno pritličje prehaja s pomočjo 4 strešic v oktagon. Ves stolp je nekoč krasila ~~ppp~~ slikarija, ki je predstavljala v pritličju stebriščno arhitekturo z dekorativno okrašenim ogredjem, oktogonalni del pa ličene in naslikani okenski okvirji ter 2 enaka dekorativna pasova. Slikarija je bila karminasta. V zvonikovi fasadi jeppu portal v pp okvirju, je profiliran, na prekladi okrašen z reliefnimi lambrekini, rozetama in listnima vejicama, kronan pa z volutama, med katerima je grofovski grb z Attemsovimi vršiški in napisom: MRA/ AND, nad njim pa se dviga dvoramni križ, okrašen z rozetami. Nad portalom je v oktogonalnem delu ppk niša, svetlobna pp lina, naslikano pdp polje s konveksnima stranskim stranicama in letnico 1701. Zvonove line so preproste, členjene, dvojne ter se nahajajo v 4 stranicah.

Ostalo cerkev opasuje pristrešen talni zidec in konkaven napušč, izpod katerega se na ladji vidi prejšnji baročen peščenčev žlebljen fabion. Severna ladja na stena ima kamenito pp okno s polico, južna pa enako okno z baročno diagonalno mrežo. Južna kapela ima v zapadni steni pp portal s profilirano gredo, v poševnicah manjši, toda enaki okni kot ladja. Severna kapela je enaka južni.

Prezbiterij obstopa 5 opornikov, 4 na oglih zaključka, 1 ob severni steni. Oporniki so lepo oblikovani. Obteka jih talni zidec, nato sledi pristrešen žlebaso-paličasto profiliran zidec, odstavek nad njim krasi po sredini ostrovi greben, sledi povovno enak zidec, nato odstavek z žlebaso okvirjem in poljem, ki se zgoraj ravno, spodaj dvaktar ločno končuje (le polje enega vzhodnih opornikov se končuje zgoraj 4 krat ostroločno) in končno pultasto opečna strešica. Visoka pp okna so v južni, severni in obeh poševnih stenah, v zaključni pa sta večja in manjša okrogla lina. V jugovzhodni in

vzhodni steni se vidi, da so prvotna precej zašiljena okna, zazidana in predelana. Fabion je deloma konkaven kamenit, deloma ometan, baročen. Zakristija ima talni zidec s kamnoseškim znakom , sicer pa kameniti pp okni na južni in vzhodni steni. Zakristija je prizidek. Severna ladjina stena ima ob prezbiteriju nekaj opornik z pultasto opečno streho. Zvonik ima v južni steni večje pp okno z ostanjem, večje in manjše svetlobno lino ter biforo.

Severna kapela in zakristija sta ob potresa sem močno razpokani. Na zunajščini sicer ni opaznih sledov kake slikarije.

Notranjščina: Cerkvni tlak je za 4 stopnice nižji od talnega nivoja. Sestavljen je iz črno-belih, peščenčevo-marmornatih plošč ter povsod enako visk. Prostorna zvonica je križno obokana ter se široko ppk odprla v ladjo. Zidana pevska empora, ki počiva na 2 poznobaročnih slopih, 2 konzolah ter na 1 večjem in 2 manjših križnih obokih, stopa le malo v ladjo. Njena fasada je 3 krat vzvalovaljena, loke spremljajo profili, polja pa ločujejo volute okrašene s školjkovino in zvončastimi obeski.

Ladjo obteka greda, katero nosijo 3 pari zelo plitvih pilastrov s toskanskimi kapitelimi zidci. Obok je banja s parom sosvodnic nad kapelinima glavolokoma. Kapele poživljajo 3 pari pilastrov, obteka greda, pokriva pa podžna polkupola. Slavolok obteka greda, sicer pa je ppk. Prezbitrij je brez vsake členitve in pokrit z banjo s polkrožnim zaključkom. Na desni vodi pazduhast poznogotski portal, posnet na ajdovo zrno , v zakristijo, ki ima kamenit tlak in banjo s križnim parom sosvodnic.

Notranjščino krasijo freske: ladjo in kapeli le nadstropja, prezbitrij pa v celoti.

Ladja: par renesančnih in par naslikanih, iz volut sestavljenih sosvodnic, med katerimi sta še 2 voluti, nosi ogredje z banjo, iz katere je izrežano

podolžno, baročno oblikovano polje z bogato borduro. V polju se prikazuje spodaj skripija zaveze, obdana od angelov, zgoraj pa nosijo angeli v oblaki h velik tempelj. Verjetno je to alegorija nebeškega in svetega templja v Jeruzalemu. Pod ogredjem sede ob sosvodnicah v okrasti monokromiji: Peter in Pavel z napisoma v medaljonih: AUXILLIUM CHRISTI ANORUM in REFUGIUM PECCATORUM, sledita Melkizedek in David, na drugi strani naslikanih konzol 2 preroka, pod konzolama pa v medaljonih Srci Jezusovi in Marijino ter končno oklepleni Jurij z zmajem in goli Sebastijan s puščico, v medaljonih pa napisa: CONSOLATRIX AFFLICTOREM in SOLUS IN FIRMORUM. V lunetastih poljih nad kapelima slavalokoma sta 2 putta s stebrom, kapelo, stolpom, in-trcalom v rokah, vmes pa sta cvetni vazi. Na steni za orgljami je v razgibanem, bogato bordiranem polju prikazano Jezusovo rojstvo z zanimivo svetlobno igro, ob strani pa sta Katarina in Barbara, elegantni baročni figuri. Na loku proti zvonikovemu I. nadstropju sta v monokromiji upodobljena Beg v Egipt in Marija ima vizijo križa.

V levi kapeli je upodobljena odprta kupola, v kateri se prikazujejo angelčki z vencem in palmovo vejico, v kapelinem podstavku pa sta v zeleni monokromiji upodobljena 2 prizora iz mučenja sv. Florijana. (Met v vodo in Naplavljanje Monokromiji sta v razgibanih medaljonih. V desni kapeli je upodobljena bogato razgibana arhitektura kot iluzija nadaljevanja resnične arhitekture. Na široko odprtem nebu se prikazujejo 3 angelčki, od katerih 2 iz školjke vlivalta vodo, 3. velik efeb, pa nosi napisni trak: NON SURREXIT INTER NATOS MINIERUM MAIOR JOANNE BAPTISA. MAT II VII. V medaljonih sta v zeleni asti monokromiji: Elizabeta prinaša Janeza v tempelj z napisom: JOANNES ~~MILIT~~ EST NOMEN EIUS ter Jezus u učenca ozdravlja hromea z napisom: DIRIGITE VI AM DOMINI.

Slavolok: krasita proti ladji grba Attems-Wurmbrand, pokrita z grofovsko krono; proti prezbiteriju pa kartuša s kronogramom: SINT haeC honorI/ sancta

Deliparae Virgini/ Mariae, kar daje letnico 1712, ko so nastale freske. V prezbiteriju so naslikani 4 pari bogatih kombiniranih pilastrov, pred katerih drugim parom stoji po eden steber. Pilastri nosijo bogato golšasto ogredje, nad katerim se dviga enako razgibana stena, okrašena s 4 medaljoni in napisi: O DULCIS, VIRGO, O CLEMENS, O PIA. Zgoraj se odpira nebo z Trojico v oblakih, ki blagoslavlja Marijo z razpuščenimi lasmi in golimi prsi. Prikaže se več angelčkov in glavic, efeb pa nosi oblak z Marijo. Za glavnim oltarjem je naslikana nekaka atika s kriloma in Marijinim monogramom v srčastem medaljonu v sredini, ob strani pa sedita 2 oblečena efeba s kadilnicami in lilijo v rokah. Brezbiterijski podolžnici krasi slikarija stenske arhitekture z vrati in balkonom na volutasih konzolah, z balustradama in levi z prevrženo preprogo. Okna krasi bogata baročna bordura. Freske so dobro delo iz l. 1712. in kažejo sorodnosti s freskami v žagorju pri Pilštanju, katere so dali tudi narediti Attems. kažejo močne italijanske vplive (kompozicija Jezusovega rojstva prav Corregijeve). Freske so iz pred pavlinske dobe ter izvedene od mojstra in Attemsovega slikarskega kroga, katerega je pred Flurerjem vodil Remp. Barve so sive, sveže in močne, izvedba je solidna in kvalitetna, a so ogrožene zaradi dolgotrajnega zamakanja ter nujno potrebne utrditve in restavracije.

Oprava: Glavni oltar je v celoti marmornat v različnih niansah sive barve. Pri zmatično trapezasto menzo spremljata ob strani voluti, krasijo pa profilirana talni in venčni zidec, štirilist z reliefom Brezmadežne, vrezani akantus ter iz pisanega marmorja sestoječi goreči srci. Mnogo širši podstavek konkavno objema menzo in sega daleč v prostor. Krasi ga 6 belo-marmornih p p polj s konkavno posnetimi ogli. Tabernakelj je vdolan v podstavek ter ima bogato rezljana lešena vratca, bordirana z volutama in zaključena s školjko in mrežo. Nastavek iz štuka lustra, nosi par uvitih, 2 para gladih in par kombi-

niranih stebrov, katerih kapitelni profili, odnosno kapiteli sami so leseni. Popolno ogredje se razvija enako kot podstavek globoko v prostor ter je v dnu oltarja povezano z usločeno gredo. Na ogredju počiva s pomočjo 4 volut tlorisno ovalen baldahin, okrašen z lambrekini in golobom sv. Duha ter kronan s potlačeno kupolo, na kateri stoji Marijin monogram, sestavljen iz 3 Attemsovih vršičkov. Na prednjih volutah ležita 2 trobentajoča angela. Osrednja niša v dnu oltarja ima širok lesen okvir, spleten iz sekajočih se lokov, zaključuje pa ga okronan polnoplastičen Attemsov grb. Na dnu niše je gmota oblakov z glavicami in angelčki, na katerih klečita Dominik in Klara. Na oblaku plava krogla, katero nosita 2 večja efeba, mnogo premala Kraljica Marija, ki gotovo ni originalna in je tudi kvalitetno bp. Med stebri stoje veliki kvalitetni, leseni kipi Zaharije, Joahima, Ane, Elizabete z Janežkom, ki so delo laškega mojstra Božiča. Oltar je iz četrtnine 18. stol. ter narejen iz marmorja, štuka in lesa (plastika in ornamentika).

Oltar v levi kapeli je bil poslikan l. 1704, kot pravi napis na njegovi hrbtni strani: SEBASTIAN MANHART PINXIT ET ORNAVIT 1704. Izdelan je v tradiciji 17. stol., a je iz ca 1700. Ima zidano prizmatično menzo, v prostor stopajočo predelo s stranskima volutama in podstavkoma, okrašenima z glavicama in fruktonoma. Nastavek nosita stebra, okrašena z glavicama in fruktonoma, golšasta greda s segmentinima kriloma, ravna ušesa, okrašena z akantom ter atika, ki je replika nastavka. Na ogredjih sede 4 angelčki. V osrednji ppk niši stoji sv. Polrijan, v atiki v ppk niši pa Anton Pad. Oltar je neokusno sivo pobarvan, ornamentik pa pozlačena. Osrednjo nišo spremljajo operutnične angelske glavice in akantova ornamentika. Razpelo in polomljene kanontablince so iz 1. pol. 18. stol.

Desni oltar je zelo majhen. Menza ima lep opl antependij z naslikanim sedečim Janežkom Krstnikom in cvetnimi šopi ob strani. Nastavek je brez prave predele, nosita ga 2 uvita stebra in 2 konzoli, ogredni golši ter atika z uvitima stabroma in segmentinima kriloma. Osrednjo pps nišo krona školjka, v njej pa je kip sv. Marka. Ob strani stebrov sta Matevž in Luka, v atiki Jezusov

monogram, ob strani pa nek kardinal in škof. Oltar je povprečno delo iz 1. pol, 18. stol., ima pa na menzi lepo razpelo iz istega časa. Oba oltarja sta bila renovirana l. 1883- 1884.

Prižnica je imela za časa Orožna še letnico 1734, kar odgovarja njenemu stilu. V osnovi je 5/8, z volutami, katere nosijo angelčki ter na posebnih konzolah pred polji stoječimi 4 evangelisti. Ograjo zaključuje konkaven videc, okrašen s trakovjem in akantovimi listi. Baldahin enega tlorisa p živiljajo prostostoječe volute, med katerimi so 4 kartušaste napisane tablice z izreki iz 4 evangelijev. Na vrhu baldahina stoji na obli Immaculata med 2arki in 2 angelskima glavicama.

Tudi prižničin podstavek krasi jermenje in akantus.

Ogglje običajnega baročnega koncepta so iz l. 1751. ter delo Celjana Franca Janečka. Krase jih bogata ušesa iz volutastega jermenja in akanta, ki poživljata tudi vsa 3 piščalna polja. Popravljen so bile ca 1880 in l. 1948.

Križev pot je kopija po Fürichu.

Zakristijska omara je običajnega baročnega koncepta-.

Ostala oprava je bp.

Oprema: Glažutarski lesteneč je klasicističnega tipa. Čolniček in kadilnica sta klasicistična. V zakristiji je hranjena stara pločevinasta vetrovka. Sicer je oprema bp.

Zvonik: je enotne gradnje in ima l. nadstropje obokano. Od zvonov je eden iz l. 1932, drugi pa ima zgoraj napis: SANCTA MARIA MATER DEI ORA PRO NOBIS ANNO 1757, spodaj pa : CASPAR BALTHASAR SCHEIDER ME FUDIT ter relief Marije Kraljice in Deizisne skupine in delomarenesančno fruktonsko ornamentiko.

Podstrešje: Oboki so kameniti. Sled ometa in slikarije na zvonikovih poševnih dokazuje, da je bila ladja prvotno nekoliko nižja in da so jo ob priliki

obokanja dvignili. Kapeli imata kamenite oboke. Ladjini steni na njenem podstrešju nista ometani, kar dokazuje, da je bila ladja prvotno malce nižja od kapel. Prezbiterij so malce dvignili, ko so ga preobokali, tako da je bil prvotno nekoliko višji od ladje.

Resume: Cerkev se prvič omenja l. 1545. Takrat je imela nekoliko ožji in višji rebrasto obokani prezbiterij ter nižjo ravnostropno ladjo. Po stilu sodeč sta obadva nastala v pozni gotiki ca 1500. V l. pol. 17. stol. so prizidali zvonik, koncem 17. stol. obe kapeli, ca 1500. ~~xxxxxxx~~ 1710 so dvignili vso cerkev, posebno ladjo, katero so obokali, prezbiterij pa preobokali. Zakristija je najmlajši prizidek k prezbiteriju in kapeli, vendar ima starjšo osnovo, saj se omenja že l. 1654. Ca 1710 so vdelali sedanjo emporo.

Okolica: Cerkev obdaja ovalno pokopališče, katerega obzidje so naredili po l. 1654.

Konservatorske opombe: Cerkev močno zamaka, čeprav je bila l. 1960 prekrita z dvorezno opeko, kar ni pravilno. Pokanje v kapelah in zakristiji gre na račun potresa iz l. 1895. in pokopališča, ki je okoli cerkve.

Ostalo: Cerkev je imela že l. 1617 defektno streho ter je bila za nekaj časa tudi interdicirana, v 2. pol. 17. stola je imela lesen pevski kor, do katerega je bil dostop gotovo iz zvonika.

Opombe:

J. Curk: Celjska topografija (Šentjur), rkp. str.96 - 98, zapiski 1960.

Slikar je nedvomno v zvezi s slikarjem prezbiterijskega v Orlmlju.

V prezbiteriju od tal speljana stebriščna arhitektura z balkoni itd.

Stele, XXIA, 1964, str. 67